

Nr. 176 Brief van de minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 december 2025

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de hoofdlijnen van het geheime jaarplan van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) voor het jaar 2026. Dat jaarplan bevat een nadere uitwerking van beleidsartikel 2 van de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Het volledige jaarplan van de AIVD is vanwege zijn inhoud staatsgeheim gerubriceerd en wordt integraal gedeeld met de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CIVD) van uw Kamer.

Een veelheid aan dreigingen in een veranderde wereld

Nederland staat voor een ongekend grote en complexe veiligheidsopgave. Er is oorlog op ons continent en sprake van verschillende vormen van extremisme. Rusland schuwt aanvallen in het schemergebied tussen oorlog en vrede op EU-lidstaten niet. De wereldmacht wordt multipolair bevochten waarbij economische grootmachten strijden om hegemonie. De economische onafhankelijkheid van Nederland staat flink onder druk.

In eigen land en bij onze bondgenoten ziet de AIVD een constant grote dreiging van digitale en fysieke spionage, sabotage van democratische instituties en vitale infrastructuren, en het heimelijk beïnvloeden van politieke besluitvorming en publieke sentimenten. Extremisten weten hun ideologieën online breed te verspreiden. De AIVD ziet dat minderjarigen daar extra kwetsbaar voor zijn. Daarnaast staat de internationale rechtsorde ernstig onder druk. In onzekere omstandigheden zoals deze, die in hevigheid toenemen en elkaar versterken, blijft de AIVD de nationale veiligheid beschermen en de weerbaarheid van Nederland bevorderen.

De AIVD heeft in de afgelopen periode opnieuw verder geïnvesteerd in strategische samenwerking in Europees verband. Zo wordt er zeer nauw samengewerkt met een paar van onze belangrijkste Europese partners in verschillende onderzoeken, waardoor met dezelfde middelen meer wordt bewerkstelligd. De AIVD is internationaal een zeer gerespecteerde dienst waar andere diensten graag mee samenwerken. Op deze wijze verwerft de AIVD een schat aan inlichtingen die gedeeld worden met nationale partners.

Het is van het grootste belang dat de AIVD verder toewerkt naar eigenstandige inlichtingenposities die bijdragen aan de strategische autonomie van Nederland. Daartoe zal de AIVD in nauwe samenwerking met de MIVD het komend jaar inzetten op technologisch koploperschap en voortdurend blijven innoveren, onder meer door nieuwe vormen van samenwerking aan te gaan met wetenschap en bedrijfsleven.

De combinatie van een snel veranderende wereld en het karakter van het inlichtingenproces vereist dat de AIVD zich wendbaar opstelt, en blijft investeren

in de groei van zijn kennis, middelen en mensen om de veelheid aan dreigingen tegen ons land ook in de toekomst de baas te kunnen blijven.

Geïntegreerde Aanwijzing Inlichtingen en Veiligheid

Welke inlichtingenonderzoeken de AIVD en de MIVD doen, wordt in belangrijke mate ingevuld in de Geïntegreerde Aanwijzing Inlichtingen en Veiligheid (GA I&V). De GA I&V geldt als richtlijn voor de inlichtingenonderzoeken van de AIVD en de MIVD en vormt tevens de inhoudelijke basis voor de jaarplannen van beide diensten voor wat betreft de veiligheids- en inlichtingentaak, voor de AIVD zijn dit de zogenoemde A- en de D-taak. De overige taken van de AIVD, waaronder het doen van veiligheidsonderzoeken, het bevorderen van weerbaarheid, en het leveren van dreigingsproducten aan het Stelsel Bewaken en Beveiligen (respectievelijk de B-, C- en E-taak) zijn niet in de GA I&V opgenomen.

De inhoud van de GA I&V is staatsgeheim gerubriceerd. Het besluit over de vaststelling ervan wordt gepubliceerd in de Staatscourant. Dit besluit wordt genomen door de minister-president, de minister van BZK en de minister van Defensie, na overleg met de ministers van Justitie en Veiligheid en van Buitenlandse Zaken.

Conform motie van der Staaij c.s.¹ geef ik, mede ingegeven door de wijzigingen in de GA I&V, met deze brief inzicht in de prioriteiten en accenten van de AIVD voor het komende jaar, de verhouding tot het beschikbare budget en de afstemming met andere veiligheidsdiensten.

Prioriteiten en accenten voor 2026

Rusland

Het Russische bewind beschouwt zijn oorlog tegen Oekraïne als onderdeel van een existentieel conflict met het Westen. Volgens Moskou staat daarbij niets minder dan het voortbestaan van Rusland op het spel. Een eventueel einde aan de oorlog tegen Oekraïne betekent daarom zeer waarschijnlijk geen einde aan de Russische vijandigheden tegen het Westen. Bij het voortduren van deze oorlog blijven ook in Nederland de gevolgen van de Russische agressie merkbaar. Net als in andere Europese landen zal ook Nederland geconfronteerd blijven worden met spionage- en sabotageactiviteiten, desinformatie, heimelijke beïnvloeding en militaire intimidatie.

De Russische inlichtingen- en veiligheidsdiensten zijn een belangrijk instrument van het Kremlin voor het verwezenlijken van binnen- en buitenlandse politiek-strategische doeleinden. De Russische diensten worden door het regime vooral gebruikt voor het verzamelen van inlichtingen, voor heimelijke beïnvloeding, heimelijke verwerving van (gesanctioneerde) technologie en goederen, (voorbereidingshandelingen voor) sabotage, subversie en het uitschakelen van tegenstanders. De AIVD en MIVD zullen in 2026 gezamenlijk onderzoek blijven doen naar deze dreigingen, en waar mogelijk deze zelf (of door ketenpartners laten) verhinderen en de effecten van de dreigingen verminderen.

China

China is een grootmacht in de multipolaire wereldorde en schuwt het inzetten van drukmiddelen niet. De gevolgen daarvan voor andere landen, ook Nederland, kunnen veelomvattend en ingrijpend zijn. Als tweede economie van de wereld

¹ Kamerstuk 29 754, nr. 299.

drukt China economisch zijn stempel op grote delen van de wereld. De doelen die China nastreeft leiden tot dreigingen tegen de veiligheidsbelangen van Nederland en Europa en ondermijnen de bestaande, in Chinese ogen te westerse, internationale rechtsorde. China's intenties ten aanzien van Rusland in de context van de oorlog in Oekraïne en zijn provocerende optreden tegen Taiwan staan haaks op Nederlandse en Europese economische en veiligheidsbelangen. Democratie, mensenrechten en de internationale rechtsorde worden door China ondermijnd, onder meer door het oprichten van eigen internationale verbanden en mondiale initiatieven parallel aan bestaande structuren, zoals de VN. China is hierdoor en vanwege zijn oneerlijke handelspraktijken en ongelijk economisch speelveld naast een partner, ook een concurrent en systeemrivaal in zijn relaties met de Europese Unie (EU).

De impact van China op de economische veiligheid van Nederland is groot, onder meer door het uitvoeren van cyberaanvallen op bedrijven en op verschillende onderdelen van de overheid. Spionage- en beïnvloedingsactiviteiten vanuit China vinden plaats in het digitale en in het fysieke domein. Om de verschillende dreigingen vanuit China in de toekomst te kunnen blijven onderzoeken, investeren de AIVD en de MIVD in brede en toekomstbestendige inlichtingenposities, met als doel het verkrijgen van zicht op Chinese intenties, capaciteiten en activiteiten.

Dreiging tegen de nationale veiligheid door criminele netwerken

Het beschermen van de nationale veiligheid is de wettelijke kerntaak van de AIVD. Als het ernstige vermoeden bestaat dat een crimineel netwerk de nationale veiligheid schaadt, of nog kan en wil schaden, kan de AIVD zo'n netwerk onderzoeken. De AIVD heeft daarbij een eigen, scherp afgebakende taak. Het opsporen (en vervolgen) van strafbare feiten is de taak van het Openbaar Ministerie en de politie. Doordat de politie, het OM en de AIVD elk vanuit hun eigen perspectief onderzoek doen naar criminele netwerken ontstaat een vollediger beeld van hoe Nederland weerbaarder kan worden tegen criminele ondermijning.

Het onderzoek van de AIVD draagt concreet bij aan het voorkomen van geweld tegen ministers, officieren van justitie, rechters, journalisten en andere beroepen die worden omschreven als 'belangendragers van de democratische rechtsorde'. Tevens richt het onderzoek van de AIVD zich op de infiltratie van overheden, bedrijven en kritieke infrastructuur. De AIVD onderzoekt onder meer zwakke plekken bij de overheid en het bedrijfsleven die criminelen hiervoor kunnen misbruiken. Bijvoorbeeld bij bedrijven en organisaties die persoonsgegevens verwerken of bij de afgifte van identiteitsdocumenten. Criminele netwerken misbruiken kwetsbaarheden die ze kunnen vinden in wetgeving, beleid of in de werkpraktijk van onderdelen van de overheid en bedrijven. De AIVD gaat het komende jaar verder met het opbouwen van bestendige informatieposities ten aanzien van criminele netwerken die een dreiging vormen voor de nationale veiligheid.

Terrorisme en extremisme

Het contraterrorisme-onderzoek van de AIVD richt zich op de terroristische dreiging vanuit islamitische en rechtse hoek, waarbij het mondiaal jihadisme zoals uitgedragen door ISIS nog altijd de grootste dreiging vormt. Intussen is onderkend dat van een klein deel van het anti-institutioneel extremisme ook een

terroristische dreiging uitgaat. Indien vanuit overige extremistische bewegingen een radicalisering richting terroristisch geweld plaatsvindt, zal de AIVD ook in 2026 deze (onderdelen van die) beweging als terroristische dreiging onderzoeken.

De AIVD onderzoekt alle extremistische dreigingen tegen de nationale veiligheid, zoals religieus extremisme, anti-institutioneel extremisme, links-extremisme en rechts-extremisme. De AIVD draagt bij aan het verzwakken van dergelijke bewegingen door middel van inzichten ten behoeve van beleidsvorming en door (het bijdragen aan) interventies tegen personen of organisaties die onderdeel zijn van deze bewegingen. Tevens tracht de AIVD bij voortduring te onderkennen of extremistische bewegingen het terrorisme voorstaan, met als doel aanslagplanning tijdig vast te stellen en aanslagen (in samenwerking met partners in Nederland en daarbuiten) te vrijdelen.

Economische veiligheid

Ten bate van de economische veiligheid van Nederland onderzoekt de AIVD in 2026 in het bijzonder ongewenste kennis- en technologieoverdracht en heimelijke verwerving door statelijke actoren, zoals China en Rusland. Daarnaast wordt de samenwerking met private en publieke partners geïntensiveerd om de weerbaarheid te verhogen en ongewenste kennis- en technologieoverdracht te voorkomen.

Contra-proliferatie

Massavernietigingswapens vormen een grote bedreiging voor de internationale vrede en veiligheid. Nederland heeft verdragen ondertekend die erop gericht zijn de proliferatie van dergelijke wapens tegen te gaan. In 2026 zetten de AIVD en de MIVD hun gezamenlijk onderzoek voort naar landen die over dergelijke wapens en hun overbrengingsmiddelen (zouden kunnen) beschikken, zoals Iran en NoordKorea. Daarnaast zetten de AIVD en MIVD gezamenlijk in op het voorkomen dat Nederland met kennis en strategische goederen bijdraagt aan de ontwikkeling van statelijke massavernietigingsprogramma's.

Tijdelijke wet en herziening Wiv 2017

Per 1 juli 2024 is de Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen in werking getreden. De inwerkingtreding van deze wet en het door de AIVD en de MIVD toepassing geven aan de bepalingen van deze wet, zijn van groot belang voor de nationale veiligheid en die van onze bondgenoten. Deze wet treft namelijk een aantal voorzieningen die tot doel hebben de AIVD en de MIVD sneller, wendbaarder en effectiever te kunnen laten optreden tegen landen met een offensief cyberprogramma, zoals China, Rusland en Iran.

Voor een aantal bestaande bevoegdheden voorziet de Tijdelijke wet in een accentverschuiving in het stelsel van toezicht. Hierdoor is op sommige vlakken het toezicht door de CTIVD intensiever geworden. De CTIVD heeft in een eerdere fase aangegeven hier meer capaciteit voor nodig te hebben. Mede hierom is besloten om gefaseerd toepassing te geven aan de Tijdelijke wet. Inzet voor 2026 is dat vanuit de AIVD toestemmingsverzoeken waarin bindend toezicht is voorzien door de CTIVD breder onder de Tijdelijke wet worden ingediend. De AIVD en MIVD hebben een wettelijk kader nodig dat voorziet in de benodigde operationele slagkracht en wendbaarheid om te reageren op technologische en

geopolitieke ontwikkelingen, en dat recht doet aan fundamentele waarborgen zoals onafhankelijk toezicht. Om dit te bereiken zal de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv) 2017 worden herzien.

Gelet op de termijn van de werking van de Tijdelijke wet is het van belang dat de herziene Wiv uiterlijk 1 juli 2028 in werking treedt. Het streven is het wetsvoorstel in 2026 in consultatie te laten gaan. Gelet op ervaringen met de Wiv 2017 zal er nadrukkelijk aandacht zijn voor de uitvoerbaarheid van de wet en wordt bezien hoe de complexiteit en de administratieve lasten kunnen worden terug gedrongen. Tevens zal nadrukkelijk aandacht besteed worden aan de implementatie van de nieuwe wet, het compliant werken onder de nieuwe wet, en hoe het stelsel van toezicht, toetsing en beroep het beste tot zijn recht komt.

Hoofdpijnen andere taken en doelstellingen 2026

Weerbaarheid

De AIVD is beschermt de soevereiniteit van Nederland door unieke inlichtingeninformatie te combineren met expertise om de weerbaarheid te bevorderen. De AIVD biedt handelingsperspectief aan de Rijksoverheid, vitale sectoren, het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Ook draagt de AIVD bij aan de bevordering van de weerbaarheid van internationale organisaties als de EU en de NAVO. Bij het ontwikkelen en aanbieden van informatiebeveiligingsproducten wordt waar mogelijk digitale soevereiniteit nagestreefd, waarbij nauw wordt samengewerkt met betrouwbare partnerdiensten binnen de EU. Ook wordt de samenwerking met de MIVD en Defensie als geheel geïntensiveerd, omdat zij een groot afnemer zijn van dergelijke producten. De AIVD bevordert zo gericht mogelijk maatregelen bij de (Rijks)overheid en vitale- en topsectoren teneinde de (impact van) cyberdreiging te verminderen.

Stelsel Bewaken en Beveiligen

Het Stelsel Bewaken en Beveiligen heeft ten doel het voorkomen van geweld tegen personen, objecten, diensten en evenementen. Vaak komt de dreiging van geweld van actoren die tot het taakveld van de AIVD behoren: statelijke actoren, criminele netwerken, extremistische of terroristische personen of groepen. De AIVD is dan ook een belangrijke leverancier van dreigingsinformatie ten behoeve van het stelsel. De AIVD levert dreigingsproducten op basis waarvan belangendragers zoals de NCTV en het OM passende (beveiligings)maatregelen kunnen nemen. Door de toegenomen ernst en complexiteit van de uiteenlopende dreigingen is de behoefte aan dergelijke dreigingsproducten de afgelopen jaren toegenomen en de AIVD verwacht dat deze trend zich zal doorzetten. Het Stelsel Bewaken en Beveiligen wordt vernieuwd met als doel het Stelsel toekomstbestendig te maken en het gezag over het beveiligen van personen te concentreren bij de NCTV. De AIVD heeft de eigen onderzoeks- en analysecapaciteit op het gebied van bewaken en beveiligen in het afgelopen jaar verder versterkt om zo goed mogelijk aan de behoefte van het gezag te kunnen voldoen. In 2026 wordt dit verder bestendigd.

Veiligheidsonderzoeken

De aangepaste Wet veiligheidsonderzoeken (Wvo) is in september 2025 door de Eerste Kamer aanvaard. De wet is aangepast om meer flexibiliteit voor veiligheidsonderzoeken te bieden aan sectoren waar medewerkers veelvuldig van werkgever wisselen, zoals de burgerluchtvaart. De belangrijkste wijzigingen zijn de invoering van een locatiegebonden verklaring van geen bezwaar (vgb) en

de introductie van het register van actieve vertrouwensfunctionarissen. De gewijzigde Wvo zal naar verwachting in de loop van 2026 stapsgewijs in werking treden en door de AIVD en MIVD in afstemming met alle betrokken organisaties in de praktijk worden ingevoerd.

Samenwerking AIVD en MIVD

De AIVD en de MIVD werken voortdurend nauw samen over de volle breedte van het domein van nationale veiligheid. De diensten doen dit in tal van gezamenlijke eenheden en met gezamenlijke huisvesting. Vooruitlopend op de uiteindelijke situatie met meerdere locaties, werken de MIVD en de AIVD in 2026 verder aan gezamenlijke afspraken op diverse bedrijfsvoeringsonderdelen die behulpzaam zijn voor de verdere intensivering van de samenwerking in het primaire proces. De gezamenlijke prioriteiten van de diensten maken in 2026 onderdeel uit van de jaarplannen van de diensten.

Data en informatievoorziening

Het is voor de AIVD en MIVD, in een steeds sterker gedigitaliseerde wereld, van groot belang om te blijven investeren in het verbeteren en verder ontwikkelen van de eigen technische vermogens. Om deze ambitie te realiseren zetten de AIVD en de MIVD komend jaar gezamenlijk grote stappen voorwaarts. Door hun dataverwerkende en IT-capaciteit op elkaar aan te sluiten worden hoogwaardige data- en informatieoplossingen tot stand gebracht die sneller en effectiever waardevolle inlichtingen kunnen leveren. Het biedt tevens de mogelijkheid om samen te werken bij het aantrekken van schaars data- en IT-personeel.

Technologisch koploperschap en innovatie

De AIVD heeft de ambitie om een cruciale en professionele partner te zijn en te blijven voor de nationale veiligheid. Technologie en innovatie zijn daarvoor essentieel. De AIVD wil technologisch koploper worden en blijven. Dit vraagt om voortdurende innovatie en daarnaast om de ontwikkeling van duurzame samenwerkingsverbanden met de academische wereld en het bedrijfsleven, om meer openheid, en om andere manieren van samenwerken.

Begroting voor 2026

Alle activiteiten en ambities die in het jaarplan zijn opgenomen worden uitgevoerd binnen het kader van de Wiv 2017, de Wvo en binnen de kaders van de begroting van de AIVD. De begroting voor 2026 bedraagt € 544 mln. Dit is inclusief de extra middelen toegekend door het kabinet Schoof (voor 2026 € 29 miljoen, dat wordt € 74 miljoen in de daaropvolgende jaren). Aangezien de departementen niet de volledige loon-en prijsontwikkeling (LPO) wordt toegekend zijn deze bedragen met € 3,4 miljoen verlaagd ten opzichte van in dit kader eerder genoemde bedragen. Bij de begroting voor 2026 is tevens het eerder toegekende bedrag in het kader van het Stelsel Bewaken en Beveiligen inbegrepen (vanaf 2026 structureel € 7 miljoen).

Rapportage en verantwoording

Met deze jaarplanbrief geef ik u inzicht in de prioriteiten en accenten voor de AIVD in 2026. Ik leg openbare verantwoording af over de uitvoering van het jaarplan in het departementale jaarverslag van BZK en het openbare jaarverslag van de AIVD. Tussentijds rapporteert de AIVD over de voortgang via periodieke voortgangrapportages. Deze worden gedeeld en besproken met de CIVD.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
F. Rijkaart